अङ्के च । अङ्काश्च नव तेषामेव स्थानविशेषयोगभेदेन विभिन्नसंख्यास्मारकत्वम् । अथ एकाद्यङ्कैः यद् यत्संख्यान्विताः स्मार्य्यन्ते तदुच्यते ।१इत्यङ्केन एकः एवं२,द्वौ,३,त्रयः, ४,चत्वारः ५,पञ्च ६,षट् ७,सप्त८,अष्टौ९,नव १०,दश । दशानामेकादिनवभिरङ्कैराधिक्ये ११,१२,१३,१४,१५,१६,१७, १८,१९ इत्येतेऽङ्काः क्रमेण एकादशद्वादशत्रयोदशचतुर्दश पञ्चदशषोड़शसप्तदशाष्टादशनवदशानां स्मारकाः। दशाङ्कस्य च द्व्यादिनवभिर्गुणने क्रमेण २०,३०,४०,५०,६०, ७०,८०,९० एतेऽङ्काः क्रमेण विंशतित्रिंशच्चत्वारिंशत्पञ्चाशत्षष्टिसप्तत्यशीतिनवतिसंख्यान्वितानां स्मारकाः। एषाञ्च एकादिकनवभिराधिक्ये २१,२२,२३,२४,२५,२६, २७,२८,२९, इत्येतेऽङ्का एकविंशत्यादीनां स्मारकाः । एवं ३१इत्यादयोऽङ्का एकत्रिंशदादीनां स्मारकाः। दशभिर्गुणिते दशाङ्के १००इत्यङ्कः शतस्य स्मारकः। क्रमेण दशोत्तरगुणने "एकदशशतसहस्रायुतलक्षप्रयुतकोटयः क्रमशः । अर्बुदमब्जं खर्वनिखर्वं महापद्मशङ्कवस्तस्मात् । जलधिश्चान्त्यं मध्यं परार्द्धमिति दशगुणोत्तराः संज्ञाः संख्यायाः स्थानानां व्यवहारार्थं कृताः पूर्वैः" इति लीलावत्युक्तदिशावसेयम् । संक्षेपेण तत्रैकाद्यङ्कानां क्रमशः स्थितानां योगजसंख्याज्ञानार्थमुपायान्तरमुक्तं तत्रैव यथा "एकादिनवानामङ्कानां योगे का संख्येति प्रश्ने "सैकपदघ्नपदार्द्धमथैकाद्यङ्कयुतिः किल सङ्कलिताख्या" इत्युक्तरीत्या पृष्ठसंख्यापदं एकयुक्तेन तेन १०अङ्केनाहतं पृष्ठाङ्कार्द्धम् ९/२ ४५ संङ्कलितसंख्या । तथाचैकादिनवाङ्कानां योगे ४५ संख्या भवतीति निश्चय एवमन्यत्राप्यूह्यम् । "एकाद्येकोत्तरा अङ्का व्यस्ता भाज्याः क्रमस्थितैः" लीला०

एकादिसंख्यानां वाचकाश्च कतिचित् शब्दाः कविकल्पलतायां संगृहीताः यथा ।

"एको ब्रह्मेन्द्रहस्त्यश्वगजास्यदन्तशक्रदृक् १ । द्वयं पक्षनदीकूलासिधारारामनन्दनौ २ । त्रयं कालोऽग्निभुवनं गङ्गामार्गेशदृग्गुणाः । ग्रीवारेखा कालिदासकाव्यम् शूलशिखा बलिः । सन्ध्यापुरपुष्कराणि रामविष्णुपदं वयः ३ । चत्वारि वेदब्रह्मास्यवर्णाब्धिहरिबाहवः । स्वर्द्दन्तिदन्तसेनाङ्गोपाययामयुगाश्रमाः ४ । पञ्च पाण्डवरुद्रास्येन्द्रियस्वर्द्रुमताग्नयः । महापापमहाभूतमहाकाव्यमहामखाः । पुराणलक्षणान्यङ्गानिलकर्मेन्द्रियार्थकाः ५ । षट् वज्रकोणत्रिशिरोनेत्रतर्काङ्गदर्शनम् । चक्रवर्त्तिमहासेनवदनानि गुणा रसाः ६ । सप्त पातालभुवनमुनिद्वीपार्कवाजिनः । वाराब्धिनृपराज्याङ्गव्रीहिवह्निशिखाद्रयः ७ । अष्टौ योगाङ्गवस्वीशमूर्त्तिदिग्गजसिद्धयः । ब्रह्मश्रुतिव्याकरणदिक्पालाहिकुलाचलाः ८ । नवाङ्गद्वारभूखण्डकृत्तरावणमस्तकाः । व्याघ्रीस्तनसुराकुण्डसेवध्यङ्करसग्रहाः ९ । दश हस्ताङ्गुलीशम्भुबाहुरावणमौलयः । कृष्णावतारदिग्विश्वेदेवावस्थेन्दुवाजिनः १० । एकादश महादेवाः सेनाश्च कुरुभूपतेः ११। द्वादशार्कमासराशिसंक्रान्तिगुहबाहवः । शारीकोष्ठकसेनानीनेत्रक्ष्मापतिमण्डलाः १२ । त्रयोदश स्युस्ताम्बूलगुणा१३ अथ चतुर्दश । विद्यामनुत्रिदिवराड्भुवनध्रुवतारकाः१४। तिथयः स्युः पञ्चदश १५ षोडशेन्दुकलात्मिकाः१६। अष्टादश द्वीपविद्यापुराणस्मृतिधान्यकम्१८। सिंशतीरावणभुजाङ्गुलयो२०ऽथ शतं यथा । धार्त्तराष्ट्राः शतभिषक्तारकाः पुरुषायुषम् । रावणाङ्गुल्यब्जदलशक्रयज्ञाब्धियोजनम् १००। सहस्रं जाह्नवीवर्त्म शेषशीर्षाम्बुजच्छदम् । रविवाणार्ज्जुनकरा वेदशास्त्रेन्द्रदृष्टयः" । १००० ।

शा० ति० केषाञ्चित् संख्याभेदान्विततयोत्पत्तिकथनेन तेषां तत्तत्संख्याबोधकत्वं सूचितं यथा "हंसवर्णौ परात्मानौ शब्दार्थौ वासरक्षपे। सृजत्येषा परा देवी तदा प्रकृतिपूरुषौ । यद्यदन्यज्जगत्यस्मिन् युग्मं तत्तदजायत२ । त्रिगुणीकृतसर्वाङ्गी चिद्रूपा शिवगेहिनी । प्रसूते त्रैपुरं मन्त्रम्" इत्युपक्रम्य "लोकत्रयगुणत्रये । धामत्रयं सा वेदानां त्रयं वर्णत्रयं शुभम् । त्रिपुष्करं स्वरान्देवीब्रह्मादीनां त्रयं तथा । वह्निकालत्रयं शक्तित्रयं वृत्तित्रयं महत् । नाडीत्रयं त्रिवर्गं सा यद्यदन्यत्त्रिधा मतम् । चतुःप्रकारगुणिता शाम्भवी शर्मदायिनी" इत्युपक्रम्य "चतुरः सागरानन्तःकरणानां चतुष्टयम् । सूक्ष्मादींश्चतुरोभावान् विष्णोर्मूर्त्तिचतुष्टयम् । चतुष्टयं गणेशानामात्मादीनां चतुष्टयम् । उड्डियानादिकं पीठं धर्मादीनां चतुष्टयम् । दमकादीन् गजान् देवी यद्यदन्यच्चतुष्टयम्४। पञ्चधा गुणिता पत्नी शम्भोः सर्वार्थसाधिनी। पञ्चरत्नं महादेवी सर्वकामफलप्रदम् । पञ्चाक्षरं महेशस्य पञ्चवर्णान् गरुत्मतः । सम्मोहनान् पञ्च बाणान् कामान् पञ्च सुरद्रुमान् । पञ्च प्राणादिकान् वायून् पञ्च वर्णान् महेशितुः । मूर्त्तीः पञ्च कलाः पञ्च पञ्च ब्रह्मऋचः क्रमात् । सृजत्येषा परा शक्तिर्वेदवेदार्थरूपिणी५ । षोढा संगुणिता देवी धत्ते मन्त्रं षडक्षरम् । ऋतून् वसन्तप्रमुखाना-